FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT SIR GORDON SLYNN
fremsat den 26. juni 1986 *

Høje Domstol.

Michel Cognet er direktør for et Centre Leclerc. Han er blevet tiltalt for overtrædelse af artikel 1 i den franske lov nr. 81-766 af 10. august 1981, som senere ændret, idet han har solgt bøger med 20%'s rabat.

Før loven blev ændret, gjaldt i henhold til denne følgende ordning. Enhver fysisk eller juridisk person, der udgiver eller importerer bøger, skal for disse fastsætte en detailsalgspris. Detailhandlerne er forpligtet til at anvende en detailsalgspris, som ligger mellem 95 og 100% af den pris, som er fastsat af forlæggeren eller importøren. Loven indeholder en særlig bestemmelse om import af bøger, der er udgivet i Frankrig, hvorefter importøren skal fastsætte detailsalgsprisen til mindst den samme som den af forlæggeren fastsatte.

I Domstolens dom af 10. januar 1985 i sag 229/83, Association des Centres distributeurs Edouard Leclerc m. fl. mod Sarl »Au blé vert«, blev det antaget, at visse bestemmelser i den nævnte lov var i strid med traktatens artikel 30. I overensstemmelse hermed, nærmere bestemt ved den franske lov nr. 85-500 af 13. maj 1985, blev loven om prisen for bøger ændret, således at den nu indeholder følgende bestemmelse: »Bestemmelserne i foregående stykke finder ikke anvendelse på bøger, der er importeret fra en af Det europæiske økonomiske Fællesskabs medlemsstater, medmindre det af objektive forhold fremgår, at formålet har været at omgå bestemmelserne i stk. 4 i forbindelse med detailsalg af bøger, hvilket navnlig må anses for tilfældet, såfremt den pågældende bog ikke rent faktisk er blevet bragt i handelen i den pågældende stat«.

Cognet erkendte at have solgt bøger med rabat i strid med loven, men gjorde gældende, at de omhandlede bestemmelser i denne strider mod Rom-traktaten. Hans grundlæggende argument er, at ændringsloven sondrer mellem importerede bøger og franske bøger, hvilket anføres at være til skade for franske grossister og detailhandlere, der sælger bøger, som fremstilles og udelukkende forhandles i Frankrig, idet dette strider mod traktaten, navnlig artikel 7. Det anføres, at der ikke er nogen prisregulering med hensyn til bøger, der udgives i Frankrig og reimporteres fra en anden medlemsstat, hvorimod der for bøger udgivet i Frankrig, som ikke har været uden for Frankrig, gælder en ordning med bindende priser.

På denne baggrund blev det ved Tribunal d'Instance de Bressuire i Frankrig, som skal afgøre straffesagen, gjort gældende, at franske grossister er udsat for en konkurrence udefra, som de ikke kan imødegå. Der foreligger derfor en forskelsbehandling mellem franske forhandlere og udenlandske eksportører.

Retten har forelagt Domstolen følgende spørgsmål:

»Er fællesskabsrettens lighedsgrundsætning og forbud mod forskelsbehandling, jfr.

* Oversat fra engelsk.

navnlig artikel 3, litra f), og artikel 7, i EØF-traktaten, til hinder for, at der i en medlemsstat ved lov eller administrativt for afsætning af bøger, som må anses for identiske eller tilsvarende varer, indføres en todelt prisordning, hvorefter der gælder

— bindende priser med en tilladt rabat på højst 5% for bøger, der er udgivet og sælges i den pågældende medlemsstat, og som ikke i forbindelse med deres afsætning har overskredet en grænse inden for Fællesskabet,

— en principielt ubegrænset fri prisfastsættelse bl. a. for bøger, der er udgivet i Frankrig og reimporteret fra en medlemsstat?«

I sit skriftlige indlæg, som er det eneste indlæg af skriftlig art, der er indgivet i sagen, har Kommissionen gjort gældende, at dette spørgsmål bør besvares benægtende.

Under den mundtlige forhandling blev det på Cognet's vegne gjort gældende, at den pågældende franske ordning er konkurrencefordrejende. Ordningen gør bogmarkedet mindre fleksibelt, og den forhindrer de franske detailhandlere i at kunne reagere på pres fra forbrugernes side. Det anførtes under henvisning til Domstolens dom i sag 13/77, INNO mod ATAB, Sml. 1977, s. 2115, at denne form for påvirkning af konkurrenceforholdene kan være omfattet af traktaten, og at Domstolen kan gribe ind over for noget sådant.

For det andet er der på Cognet's vegne ud over traktatens artikel 7 blevet henvist til, at der må antages at gælde en almindelig lighedsgrundsætning, idet det afgørende i denne forbindelse er, om den pågældende foranstaltning medfører forskelsbehandling mod en national producent eller national detailhandler, hvorved det anføres, at der ikke efter Domstolens domme i sager som f. eks. sag 86/78, Peureux, Sml. 1979, s. 897, og de forenede sager 314-316/81 og 83/82, Waterkeyn, Sml. 1982, s. 4337, ses at være noget til hinder for, at Domstolen kan statuere, at hvad der sommetider kaldes »omvendt diskrimination«, er ulovlig.

Efter min opfattelse kan der gives en forholdsvis kortfattet besvarelse af spørgsmålene fra den nationale retsinstans.

Det første spørgsmål, sagen rejser, vedrører retsvirkningerne af traktatens artikel 3, litra f), hvorefter Fællesskabets virke skal omfatte gennemførelsen af en ordning, der sikrer, at konkurrencen inden for fællesmarkedet ikke fordrejes.

I sin dom i Leclerc-sagen fastslog Domstolen efter min opfattelse utvivlsomt, at traktatens artikel 3, litra f), ikke i sig selv kan have og ikke har nogen direkte virkning. Bestemmelsen har kun retsvirkninger i sammenhæng med udførlige bestemmelser om konkurrence som f. eks. dem i artikel 85.

Domstolen gjorde det også klart, at forhold som de i denne sag omhandlede, hvor der er spørgsmål om en national lovgivning, ikke er omfattet af artikel 85. Denne bestemmelse vedrører samordnet praksis og aftaler mellem virksomheder, hvorom der ikke er tale her. På trods af, hvad der er blevet anført om påvirkningen af konkurrenceforholdene, mener jeg derfor ikke, at grundsætningen i artikel 3, litra f), finder anvendelse på det foreliggende problem.

Den anden konkrete bestemmelse i traktaten, der er blevet henvist til, er artikel 7. I artikel 7 fastsættes det, at inden for traktatens anvendelsesområde og med forbehold af dennes særlige bestemmelser er al forskelsbehandling, der udøves på grundlag af nationalitet, forbudt.

Efter min opfattelse er der ikke i sagen tale om nogen egentlig forskelsbehandling på grundlag af nationalitet, idet sagen vedrører det forhold, at der er blevet indført forskellige regler om prisfastsættelse for forskellige

varer. Ingen personer udsættes for forskelsbehandling på grundlag af nationalitet. Forskellen består mellem henholdsvis franske forhandlere, der handler med bøger, som er udgivet i Frankrig, og som aldrig er blevet bragt uden for Frankrig, og franske forhandlere, der søger at drive handel med bøger, som er reimporteret fra et andet land.

Hvad angår den almindelige lighedsgrundsætning, som der er blevet henvist til, har diskussionen først og fremmest drejet sig om traktatens artikel 30. Domstolen har i de ovenfor nævnte domme gjort det klart, at artikel 30 vedrører ophævelse af hindringer for import af varer til en medlemsstat fra en anden. Det er efter min opfattelse ikke nødvendigt at tage stilling til, om Kommissionen har ret i, at der ikke i henhold til traktaten gælder noget almindeligt princip om forbud mod omvendt diskrimination. Det er i sagen klart, at den nye franske bestemmelse fjerner de tidligere bestående hindringer for importen af varer. Selv om det måtte være rigtigt, at ordningen medfører ulemper for franske forhandlere, der sælger bøger udgivet i Frankrig, som ikke er reimporteret, vedrører dette problem efter min opfattelse udelukkende national ret, og jeg finder det ikke godtgjort, at der er sket nogen tilsidesættelse af fællesskabsretten.

Jeg skal herefter sammenfattende foreslå, at det af den nationale ret forelagte spørgsmål besvares således, at fællesskabsrettens lighedsgrundsætning og forbud mod forskelsbehandling, jfr. navnlig traktatens artikel 3, litra f), og artikel 7, ikke er til hinder for, at der i en medlemsstat ved lov eller administrativt for afsætning af bøger, som må anses for identiske eller tilsvarende varer, indføres en todelt prisordning, hvorefter der gælder

— bindende priser med en tilladt rabat på højst 5% for bøger, der er udgivet og sælges i den pågældende medlemsstat, og som ikke i forbindelse med deres afsætning har overskredet en grænse inden for Fællesskabet,

— en principielt ubegrænset fri prisfastsættelse bl. a. for bøger, der er udgivet i den pågældende medlemsstat og reimporteret fra en anden medlemsstat.

Kommissionens omkostninger i sagen kan ikke godtgøres. Afgørelsen om de omkostninger, som parterne i hovedsagen har afholdt, henhører under den nationale retsinstans.